

Kolekcia slovenských hrvoliakov získala ocenenie

ZLATÝ KOSÁK

Dňa 21. augusta 2008 o 10. hodine v pavilóne M4 bol slávnostne otvorený 35. ročník medzinárodného poľnohospodárskeho a potravinárskeho veľtrhu Agrokomplex 2008.

Na otvorení boli prítomní: podpredseda Národnej Rady SR Viliam Veteška, minister hospodárstva Lubomír Jahnátek, minister pôdohospodárstva Slovenskej republiky Stanislav Becík, predseda Výboru Národnej Rady pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a ochranu prírody Ján Slabý, riaditeľ Agrokomplexu - Výstavníctvo Nitra, štátny podnik Miroslav Pisár, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica, primátor mesta Nitra Jozef Dvonč, predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Semančík, predseda predstavenstva družstevnej únie Slovenskej republiky Gabriel Csollár a ďalší.

Súťažnú expozíciu slovenských hrvoliakov

pripravil Klub chovateľov slovenských hrvoliakov za spoluúčasti RR Slovenského zväzu chovateľov a Oblastného výboru SZCH Nitra. Výbor KCHSH pripravil dvojazyčnú dokumentáciu (v slovenčine a nemčine), ktorá je dôležitá pri predstavovaní plemena hodnotiacej komisii. Obsahuje náčrt histórie vzniku tohto holuba a štandard s farebnými vyobrazeniami základných farebných rázov. Hodnotiacej komisii predstavil plemeno Ivo Podberský st., tajomník klubu. Zlatý kosák komisia Klubu udelila. Na slávnostnom odovzdávaní cien prezal diplom a plaketu Zlatý kosák MUDr. Michal Straka, CSc., predseda RR SZCH.

Do súťažnej kolekcie 24 slovenských hrvoliakov boli zaradené holuby týchto chova-

teľov: Vincent Filín, SH čierny, čísla kliebok (č. k.) 1 - 4; Ing. Ivo Podberský, SH čierny, č. k. 5; Ivo Podberský st., SH červený, č. k. 6; Martin Paldan, SH červený, č. k. 7 - 8; Ing. Dušan Močár, SH žltý, č. k. 9 - 10; Ing. Ivan Krivosudský, SH žltý, č. k. 11; Rudolf Šusta, SH žltý, č. k. 12 - 13; Vincent Filín, SH modrý bielopásavý, č. k. 14 - 17; Rasťo Bielík, SH modrý bielopásavý, č. k. 18; Rudolf Šusta, SH strieborný bielopásavý, č. k. 19; Rasťo Bielík, SH strieborný bielopásavý, č. k. 20; Dušan Močár, SH modrý čiernopásavý, č. k. 22 - 23; Ing. Ivan Krivosudský, SH modrý čiernopásavý, č. k. 24.

Okrem súťaže o Zlatý kosák sa na veľtrhu uskutočnili súťaže o Značku kvality SK, Chránené zemepisné označenie, Šampión veľtrhu a Čestné uznanie ministra.

Vďaka za reprezentáciu Slovenského zväzu chovateľov, Klubu chovateľov slovenských hrvoliakov a najmä za propagáciu krásneho slovenského plemena holubov - slovenských hrvoliakov. Vošli do povedania desiatok tisícov návštevníkov, ktorí v dňoch 21. až 25. augusta prešli pavilónom Z1, v ktorom bola

súťažná expozícia ako aj propagačná výstava hydiny, králikov, holubov a exotického vtáctva. Tak ako aj v predchádzajúcom roku, bola na výstave aj expozícia britských mačiek, okolo ktorej bol neustále takmer nepretržitý hlúčok obdivovateľiek a obdivovateľov týchto krásnych mačiek. Zastúpené boli aj drobné prežúvavce, romanovská ovca s tromi jahniatkami, dve kozičky krátkosrsté hnedé a dve kozičky krátkosrsté biele.

Text a foto -Bk-

Pohľad na časť súťažnej expozície slovenských hrvoliakov.

Časť expozície hydiny a králikov.

Členovia hodnotiacej komisie sledujú výklad Iva Podberského (druhý zľava), tajomníka KCHSH, o dejinách a súčasnom smere zošľachtovanie jednotlivých farebných rázov slovenského hrvoliaka.

Z dejín slovenského hrvoliaka

Kto a kedy vyšľachtil nášho slovenského hrvoliaka (SH) nie je nám známe ani zo záznamov, ani z ústneho podania starých chovateľov. Literárne zdroje uvádzajú, že slovenské hrvolilaky sa chovali v kraji podjavorinskom, a to najmä v okolí miest Brezová pod Bradlom, Myjava, Stará Turá a tiež v okolí Nového Mesta nad Váhom. Tieto mestá sa môžu pýšiť tým, že ich dnes považujeme za kolísku vzniku nášho holuba. Vieme teda, kde sa choval a podľa týchto vedomostí usudzujeme, že tu ho aj vyšľachtili, lenže kedy a kto, zostáva záhadou.

Z ústneho podania starých, dnes už nežijúcich chovateľov vieme, že sa tu bielohlávky (tak ich tunajší ľud menoval) chovali, ako aj to, že ich chovali aj ich otcovia a dedovia. Podľa týchto informácií je teda možné stanoviť termín vzniku tohto plemena do prvej polovice 19. storočia. Chovy prechádzali z jednej generácie na druhú spolu s ostatnými domácimi zvieratmi, ako dedičstvo po otcoch.

Podľa slov pamätníkov,

slovenský hrvoliak sa v časoch pred 1. svetovou vojnou vyznačoval mocnou, robustnou postavou a chovali ho na svojich dvoroch roľníci, mlynári, domkári, ale aj iní ľudia, ktorí mali na jeho chov možnosti. Tešil sa obľube starých i mladých pre svoju mohutnú postavu a úhľadnú kresbu, krásny hrvoľ a pritom dobrý, rýchly let, pomocou ktorého lepšie prekonával sťažené podmienky, dané tvrdou prírodou podjavorinského kraja. Nezanedbateľnou prednosťou pre jeho chovateľov však zostávala najmä úžitkovosť. Ťažké, dobre osvalené mláďatá, odchovávané počas celého roka boli vítaným sprestrením jedálneička.

Pred rokom 1918,

t. j. v časoch Rakúsko-Uhorska, nemal kto na Slovensku vystúpiť s požiadavkou o uznanie slovenského hrvoliaka za samostatné národné plemeno. V tom čase nejestvovala žiadna slovenská chovateľská organizácia, ktorá by sa bola za jeho uznanie postavila. Nepriaznivé politické pomery na Slovensku neumožňovali bližší styk s českými krajinami a tým menej písanie do českých odborných časopisov. Tu možno hľadať príčiny, prečo sa nezachovali písomné doklady o slovenských hrvoliakoch zo starších čias. S prvými písomnými údajmi o existencii SH sa stretávame po roku 1918, po vzniku 1. Československej republiky, a to na stránkach odborných časopisov Slovenská farma, Zvířena, Rádce z Předmostí a Československý holubář.

Články do týchto časopisov pisali o našom holubovi Koloman Slimák z Nového Mesta nad

Slovenský hrvoliak žltý.

Váhom a Ján Pavlovič zo Starej Turej. Obaja boli vytrvalými propagátormi a bojovníkmi za uznanie slovenského hrvoliaka ako samostatného plemena.

Prvým písomným dokladom je

článok K. Slimáka uverejnený v časopise Zvířena (r. 1924) pod titulkom Moravský či slovenský bielohlávok? V roku 1927 začal vychádzať prvý slovenský chovateľský časopis SLOVENSKÁ FARMA. **Hneď v prvom čísle bol uverejnený článok K. Slimáka pod titulkom Náš národný holub s podtitulkom Slovenský voláč bielohlavý.** V závere článku je uverejnený štandard slovenského hrvoliaka. Jeho autorom je K. Slimák.

Prílivom cudzích plemien a vinou hospodárskej krízy v tridsiatych rokoch chov SH upadal. Druhá svetová vojna rovnako zanechala na jeho stavoch negatívne stopy a tak sa situácia ešte viac zhoršila. Obrat k lepšiemu nastal po roku 1945, najmä v spojitosti so vznikom prvej chovateľskej organizácie na území Slovenska, ktorá mala názov **Ústredie slovenských spolkov chovateľov drobného hospodárskeho zvieratstva a sídlo v Bratislave.** Novoutvorené Ústredie našlo svojho dobrého pomocníka v Roľníckych novinách (vychádzajú podnes, - pozn. red.), ktoré mali vtedy stálu rubriku Slovenský drobnochov. V tejto rubrike sa objavili prvé povojnové články o situácii v chovoch nášho SH. Tu bol uverejnený článok Štefana Maara pod titulkom Prípustíme vyhynutie slovenských plemien hol-

ubov (1947, s. 85). V tom istom ročníku Roľníckych novin sa pod titulkom Slovenský hrvoliak bielohlavý opäť dočítame o slovenských hrvoliakoch niekoľko zaujímavostí, ktorými autor nabáda chovateľov za opätovné rozšírenie tohto nášho národného plemena. Článok vyvolal patričnú ozvenu u chovateľov sústredených okolo Kolomana Slimáka, ktorým rozvoj SH ležal na srdci.

Dňa 21. februára 1949 zišli sa chovatelia v Novom Meste nad Váhom a založili si Špeciálny spolok chovateľov slovenských hrvoliakov. Neskôr tento spolok bol premenovaný na Klub chovateľov slovenského hrvoliaka (KCHSH), ten pokračuje vo svojej činnosti doteraz a za sídlo klubu si členovia zvolili obec Veľké Kosťofany.

Slovenský hrvoliak bol oficiálne uznaný za samostatné plemeno pomerne neskoro, až roku 1951. Prvý raz ho podľa zachovaných písomností, s najväčšou pravdepodobnosťou, vystavil roku 1924 v Trnave K. Fröhlich z Bratislavy pod názvom bielohlavý voláč modrý a roku 1926 pod názvom slovenský voláč modrý bielohlavý K. Slimák na výstave v Bratislave.

V súčasnosti je slovenský hrvoliak rozšírený takmer po celom území západného Slovenska. V menšom rozsahu sa chová aj na východnom a strednom Slovensku, v zahraničí v Česku, ojedinele v nemecku a Rakúsku.

**Ing. Ivan Krivosudský
Ivo Podberský st.**